

Hammaslääkärien työhyvinvointi Suomessa -tutkimus käynnistyi

Ammattikunnan työolojen tarkka tuntemus on tärkeätä edunvalvonnassa

Työelämässä on tapahtunut paljon viime vuosien aikana: työpaikat ovat keskittymässä suuriin asutuskeskuksiin, useimmilla aloilla työntekijöiden keski-ikä nousee, työttömyysprosentti on pysynyt suurena, erityisenä ongelmana on rakennetyöttömyys, työnteon tehokkuusvaatimukset ovat kasvaneet ja ylipäättäen voidaan todeta työn muuttuneen. Muutoksista osa on ollut suunniteltua, myönteistä kehitystä, osa ennalta arvaamatonta ja hallitsematonta.

Yleisen työelämän muutoksen mutta myös hammashuollon kokonaisuudistuksen aiheuttaman muutoksen vuoksi Suomen Hammaslääkäriliiton valtuusto päätti aloittaa kattavan, koko työssä olevaa hammaslääkärikuntaa koskevan työhyvinvointitilanteen kartoituksen ja sen seurannan. Tutkimukseen haluttiin panostaa niin, että ainakin tässä vaiheessa määräajoin toistuvaksi suunniteltu kartoitus täyttää kaikilta osin myös tieteellisen tutkimuksen kriteerit. Tutkimuksen toteuttaa Työterveyslaitos, joka heti kiinnostui tästä alusta alkaen monipuoliseksi suunnitellusta hankkeesta.

Yleisesti tiedetään ja tunnustetaan, että työolosuhteisiin ja kaikkinaiseen hyvinvointiin on panostettava jatkuvasti. Viime vuosina monella työelämän alueella onkin edistytty merkittävästi ja työelämää keskeisesti sääteleviä lakeja on uudistettu. Vuoden alusta tuli voimaan uusi työturvallisuuslaki. Työaika- ja työterveyshuoltolait uudistettiin jo aikaisemmin vastaamaan paremmin muuttuneen työelämän tarpeita. Kaikissa muutoksissa on ollut keskeistä yksittäisen ihmisen tarpeiden parempi huomioiminen. Edelleen kuitenkin tiedetään, että työn henkisen rasittavuuden koetaan kasvaneen ja myös työn mielekkyyden ainakin joillain aloilla olevan hukassa.

Edellä luetellut työelämän muutokset koskevat työttömyyttä lukuun ottamatta myös hammaslääkärikuntaa, vaikka työolosuhteet vaihtelevat ammattikunnan sisällä ja ovat esimerkiksi yksityis- ja terveyskeskushammaslääkäreiden kesken osittain erilaisia. Tiedetään, että myös suun terveydenhuollossa eletään jonkinlaista murrosvaihetta — ei sinänsä kielteistä eikä myönteistä aikaa, mutta muutoksen aikaa joka tapauksessa. Kokonaisen ammattiryhmän työolosuhteiden ja -hyvinvoinnin kartoittaminen ei kuitenkaan kuulu yhteiskunnan tehtäviin. Sen sijaan se on mitä

suurimmassa määrin ammattiliiton toimintaan kuuluva asia. Jotta voi hoitaa yhteisiä asioita ja edistää niin ammattikunnan kuin koko suun terveydenhuollon asioita, on tunnettava olosuhteet, joissa työtä tehdään. Saatujen tulosten perusteella voidaan vaikuttaa ja nostaa esille asioita, joita tulee kehittää.

Työterveyslaitoksen tutkimuslomake on lähetetty jokaiselle työssä olevalle hammaslääkärille. Tutkimuksen osa-alueita ja niistä asetettuja kysymyksiä on pyritty pohtimaan huolella. Tutkimuksessa selvitetään muun muassa, mitä asioita hammaslääkärit pitävät voimavaran lähteinä työssään: mikä merkitys on ammatin yleisellä luonteella, hyvillä hoitotuloksilla, työn palkitsevuudella ja vuorovaikutuksella potilaiden kanssa. Tutkimuksella etsitään myös esimerkiksi työn sisältöön, potilassuhteisiin ja ammatinharjoittajan taloudellisiin paineisiin liittyviä asioita, jotka voivat kuormittaa ammattikuntaa.

Laajassa lomakkeessa on yksittäisiä kysymyksiä, jotka eivät sovi kaikkien tilanteeseen. Tämän tyyppisessä erittäin kattavassa tutkimuksessa tuota ei kuitenkaan voida välttää. Tutkittavaa ilmiötä on selvitettävä riittävän monipuolisesti, jotta saadaan luotettavia tuloksia. Lisäksi kysymyksillä selvitetään työn ja muun elämän yhteensovittamista. Tärkeä ulottuvuus on sekin, että lomakkeeseen vastaamalla voi tehdä kiinnostavan matkan omien työolojensa arviointiin.

Nyt toteutettava tutkimus Hammaslääkäreiden työhyvinvointi Suomessa on laatuaan ainutlaatuinen. Näin laajaa selvitystä ei ole aikaisemmin tehty mistään ammattiryhmästä. Työterveyslaitoksen tietojen mukaan tällaiset laajat tutkimukset ovat harvinaisia myös muualla maailmassa. Tutkimus on ehdottoman luottamuksellinen. Tietoja käsittelevät ainoastaan Työterveyslaitoksen tähän työhön nimeämät tutkijat. Tutkimusjärjestelyt on käsitelty ja hyväksytty Työterveyslaitoksen tutkimustoimikunnassa ja eettisessä työryhmässä.

Vastaamalla olet mukana vaikuttamassa omiin työoloihisi.

ANJA EEROLA